

Kodeks Etyczny Psychoterapeuty

Centrum Terapii Poznawczo-Behawioralnej

Preambuła

Kodeks etyczny psychoterapeuty CTPB służy określeniu standardów postępowania osób związanych zawodowo z psychoterapią, w oparciu o ogólne zasady etyczne przyjęte dla prowadzenia/realizowania procesu psychoterapeutycznego i w poszanowaniu Praw Człowieka.

Zawartość kodeksu nie wyczerpuje wszystkich kwestii, które mogą dotyczyć pracy psychoterapeuty, ani nie determinuje wszelkich relacji interpersonalnych; wskazuje raczej, uwrażliwia i obliuguje do respektowania podstawowych zasad, a także do ustawicznego podwyższania standardów swoich usług w celu poprawy kondycji psychoemocjonalnej tak jednostki, jak i społeczeństwa.

Psychoterapeuta pełni szereg ról zawodowych występując jako terapeuta, badacz, diagnosta, instruktor, superwizor, współpracownik czy administrator. Jakkolwiek role te nakładają na niego nieco inne obowiązki, naczelną zasadą, którą powinien się kierować w ich wykonywaniu, jest działanie w najlepszym interesie oraz w poszanowaniu praw wszystkich osób, z którymi związana jest jego aktywność zawodowa.

Psychoterapeuta jest szczególnie zobligowany do respektowania praw klienta, uwzględniając specyficzną asymetrię, jaką niesie ze sobą relacja terapeutyczna. Nie może być jednak sam pozbawiony jakichkolwiek praw należnych każdej osobie, jako pracownikowi, pracodawcy czy członkowi organizacji.

Standardy

1. Działanie w najlepszym interesie klienta

1.1 Psychoterapeuta w swojej pracy zawodowej kieruje się dobrem pacjenta. Nie może wykorzystywać swojej wiedzy w celu osiągnięcia własnych korzyści, czy wpływania na decyzje klienta zgodnie ze swoimi poglądami.

1.2 W czasie całego procesu terapeutycznego, a także po jego zakończeniu, dobro klienta powinno być bezwzględnie chronione.

1.3 Niedopuszczalna jest jakakolwiek forma nadużycia emocjonalnego, fizycznego, seksualnego lub finansowego wobec klienta.

1.4 Psychoterapeuta ponosi odpowiedzialność za podjęte decyzje terapeutyczne; zawsze musi być w stanie je uzasadnić.

1.5 Nie powinno się prowadzić psychoterapii osoby bliskiej, znajomej lub pozostającej w jakiegokolwiek innej zależności.

2. Utrzymywanie wysokich standardów praktyki terapeutycznej

2.1 Proces terapeutyczny powinien być realizowany zgodnie z zasadami obowiązującymi w przypadku stosowanej metody terapeutycznej.

2.2 Psychoterapeuta zobowiązany jest do posługiwania się technikami i umiejętnościami zgodnymi z najnowszą wiedzą.

2.3 Diagnoza i leczenie muszą być zaplanowane i stosowane w taki sposób, aby istniała możliwość oceny ich efektywności.

2.4 Psychoterapeuta jest zobowiązany do udzielenia klientowi rzetelnej informacji na temat jego stanu zdrowia, celu i sposobu leczenia, dostępnych metod leczenia i rokowania.

3. Respektowanie prywatności klienta

3.1 Wszystkie informacje dotyczące terapii oraz klienta są całkowicie poufne. Psychoterapeuta jest zobowiązany do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji uzyskanych od pacjenta w toku psychoterapii, włącznie z faktem, że dana osoba pozostaje w terapii.

3.2 Poddawanie procesu terapeutycznego superwizji odbywa się za wiedzą pacjenta, z zachowaniem jego anonimowości.

3.3 Ograniczenie poufności konieczne jest w sytuacjach zagrożenia zdrowia lub życia pacjenta lub innych osób, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Psychoterapeuta powinien być szczególnie uważny na przypadki przemocy w rodzinie, maltretowania fizycznego czy wykorzystywania seksualnego.

4. Poddawanie swojej praktyki regularnej superwizji

4.1 Superwizja jest obowiązkowym elementem w pracy psychoterapeuty.

4.2 Psychoterapeuta nie powinien pozostawać w podwójnej relacji z superwizorem.

4.3 Psychoterapeuta ma obowiązek poddania się superwizji zawsze, gdy jego osobiste doświadczenia czy problemy mogą wpływać na przebieg i następstwa psychoterapii. Podobnie, zawsze powinna być poddana superwizji każda sytuacja odstępstwa od ustalonego kontraktu, czy ogólnie przyjętych zasad prowadzenia psychoterapii.

5. Przechowywanie odpowiedniej dokumentacji

5.1 Dokumentacja dotycząca terapii powinna być aktualizowana na bieżąco i przechowywana w bezpieczny sposób, uniemożliwiający dostęp niepowołanych osób.

6. Uzyskiwanie świadomej zgody klienta

6.1 Psychoterapeuta rozpoczyna proces terapeutyczny po uzyskaniu pisemnej zgody klienta.

6.2 Rzetelnie informuje klienta o swoich kwalifikacjach, doświadczeniu, metodzie, czasie sesji terapeutycznej, kosztach, prawach klienta, długości terapii, warunkach jej przerwania, miejscu spotkań, zasadach superwizji.

7. Zgoda pacjenta na rejestrowanie i przetwarzanie materiałów z terapii

7.1 Rejestrowanie sesji terapeutycznej jest możliwe tylko po wyrażeniu pisemnej zgody przez klienta. Powinien być on także poinformowany o sposobie przetwarzania materiału np., dla celów superwizji, szkoleniowych, badawczych.

7.2 W przypadku publikowania danych z terapii należy zachować dbałość o zapewnienie pełnej anonimowości klienta.

8. Świadomość własnych ograniczeń

8.1 Psychoterapeuta powinien mieć wgląd w swoje umiejętności zawodowe, być świadomym własnych przekonań oraz wartości, w szczególności pod kątem trudności i problemów mogących wynikać z konkretnej relacji terapeutycznej.

8.2 Krytyczne spojrzenie na zakres własnych umiejętności psychoterapeutycznych wymaga, w razie stwierdzenia braku wystarczających kwalifikacji, umiejętności, wiedzy, konfliktu wartości i przekonań, albo niemożliwości podjęcia lub kontynuowania psychoterapii z jakichkolwiek innych przyczyn, odesłania klienta do innego specjalisty.

9. Poszanowanie dla odmiennych od własnych poglądów i przekonań

9.1 Psychoterapeuta uznaje prawo każdego człowieka do kierowania się własnym systemem wartości i dokonywania własnych wyborów.

9.2 Psychoterapeuta nie wykorzystuje swojej pozycji do wpływania na zmianę poglądów, przekonań klienta i nie narusza jego autonomii; dba o jego godność i poczucie bezpieczeństwa w procesie terapeutycznym.

9.3 Psychoterapeuta nie ma prawa wydawać ocen moralnych, kierować się zasadami żadnej ideologii.

10. Niedyskryminowanie

10.1 Psychoterapeuta oferuje jednakową jakość usług niezależnie od płci, wieku, orientacji seksualnej, rasy, narodowości, niepełnosprawności, religii, statusu socjalno-ekonomicznego, wykształcenia klienta.

11. Kontrakt terapeutyczny

11.1 Cele i metody pracy terapeutycznej powinny być dokładnie przedyskutowane z klientem. Powinien on być poinformowany o możliwości przeformułowania kontraktu, a także o warunkach jego zakończenia i ewentualnej zmiany terapeuty.

11.2 Psychoterapeuta powinien upewniać się systematycznie, że jego przekaz oraz sposób komunikacji jest jasny dla klienta.

12. Rodzina i bliscy klienta

12.1 Należy uwzględnić, że klient pozostający w terapii bardzo często znajduje się w relacjach z szeregiem bliskich mu osób. Psychoterapeuta powinien pamiętać o wpływie jaki ma terapia klienta na osoby pozostające z nim w związkach rodzinnych, partnerskich, przyjacielskich. W przypadku kontaktu z osobami związanymi z klientem, terapeuta powinien dbać w pierwszej kolejności o dobro i prawa swojego klienta.

13. Granice

13.1 Specyfika procesu terapeutycznego może wiązać się z koniecznością funkcjonowania w różnych społecznych sytuacjach; konieczne jest odróżnienie stosunków zawodowych od prywatnych oraz unikanie podwójnych relacji.

13.2 Psychoterapeuta powinien mieć dostęp do zaufanej osoby, z którą mógłby przedyskutować ewentualne problemy granic lub inne zagadnienia etyczne.

14. Praca z nieletnimi

14.1 Osoby nieletnie w trakcie terapii mają takie same prawa jak osoby dorosłe.

14.2 Powinny być podjęte wszelkie środki dla zagwarantowania praw dziecka. Terapia nie może odbywać się pod presją osób dorosłych (rodziców, opiekunów prawnych, instytucji) – celem terapii jest przede wszystkim pomoc nieletniemu, a nie realizowanie celów czy potrzeb osób trzecich.

14.3 Psychoterapeuta powinien umiejętnie ocenić zakres informacji, który powinien zostać udostępniony prawnym opiekunom. Wskazane jest zachowanie daleko posuniętej ostrożności w ocenie, kiedy jest to jeszcze przekazywanie rodzicom informacji dotyczących stanu dziecka, rokowania, działań terapeutycznych wymagających ich współpracy, a kiedy mamy już do czynienia ze złamaniem prawa dziecka do poufności terapii. Rodzice lub opiekunowie prawni powinni być poinformowani, że nie wszystkie informacje z przebiegu terapii mogą być im ujawnione.

14.4 Konieczne jest uzyskanie pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego nieletniego na objęcie go procesem terapeutycznym.

15. Współdziałanie z zespołem

15.1 Psychoterapeuta powinien dbać o prawidłowe relacje ze współpracownikami, odpowiednio nadzorować zlecone zadania, nie wykorzystywać sytuacji nadrzędności wobec podwładnych.

15.2 Dobro klienta powinno stać wyżej niż lojalność wobec kolegi; w razie stwierdzenia nieprawidłowości w relacji terapeutycznej należy zagwarantować bezpieczeństwo klienta, zgodnie z odpowiednimi regulacjami prawnymi i zasadami etyki zawodowej.

15.3 Psychoterapeuta reaguje na łamanie zasad etycznych przez innych, nie wykorzystuje jednak niejasności na niekorzyść innego terapeuty, nie wnosi bezpodstawnych skarg dla eskalowania prywatnych konfliktów, które nie mają na celu ochrony klienta.

16. Rozwój zawodowy

16.1 Psychoterapeuta powinien systematycznie podnosić swoje kwalifikacje poprzez treningi, warsztaty, konferencje; uaktualniać wiedzę wykorzystując do tego celu publikacje i wydawnictwa naukowe.

17. Prowadzenie badań naukowych

17.1 W miarę możliwości psychoterapeuta powinien uczestniczyć w realizacji projektów badawczych zgodnie z zasadami etyki i uczciwości badawczej.

17.2 Wyniki powinny być publikowane w sposób rzetelny z zachowaniem standardów przyjętych dla publikacji naukowych.

18. Prawa autorskie

18.1 Przy korzystaniu w części lub całości z teorii, metod, programów, planów lub innych materiałów szkoleniowych lub upowszechniających wiedzę, istnieje obowiązek podania źródła oraz autora.

19. Edukacja

19.1 Należy przedstawiać swoją wiedzę psychoterapeutyczną w sposób rzetelny i zgodny z najnowszymi osiągnięciami w dziedzinie. Psychoterapeuta nie szkoli w zakresie, w którym nie ma wystarczającego wykształcenia i doświadczenia.

20. Publiczne deklaracje, reklama

20.1 Psychoterapeuta jest zobowiązany do przedstawiania lub reklamowania swoich usług w sposób klarowny dla odbiorcy, by ułatwić mu wyrobienie sobie opinii lub podjęcie decyzji. Informacja nie powinna być dwuznaczna, myląca lub nieprawdziwa.

20.2 Wszystkie stwierdzenia dotyczące wykształcenia, specjalizacji, doświadczenia, publikacji, działalności edukacyjnej, odbytych szkoleń, przynależności do organizacji powinny być zgodne z prawdą. Musi istnieć możliwość weryfikacji deklarowanych przez

psychoterapeutę kwalifikacji np. dzięki odpowiednim, poświadczającym te fakty dokumentom.

20.2 Informacje przekazywane do publicznej wiadomości muszą być zgodne z aktualną wiedzą dotyczącą psychoterapii oraz z zasadami etyki.

21. Prawo

21.1 Psychoterapeuta działa w ramach obowiązującego prawa, przede wszystkim zgodnie z ratyfikowanymi przez Polskę aktami międzynarodowymi: Powszechną Deklaracją Praw Człowieka ONZ i Europejską Konwencją Praw Człowieka, jak i Konstytucją RP, ustawami i rozporządzeniami oraz z przyjętymi zasadami prowadzenia psychoterapii przekazywanymi w procesie specjalistycznej edukacji.

22. Prawa psychoterapeuty

22.1 Psychoterapeuta ma prawo do pracy w zgodzie ze swoimi przekonaniem, z zachowaniem autonomii i do poszanowania własnych granic.